

EKSÜ ARENGUSTRATEEGIA AASTATEKS 2026-2030

SISSEJUHATUS

Käesolev arengukava on koostatud aastateks 2026-2030 Eesti Kultuuriseltside Ühendusele (edaspidi lühendatult EKSÜ) ja analüüsib hetkeolukorda, määratleb arengu eesmärgid ning pakub välja tegevused nende saavutamiseks.

EKSÜ on kauaaegne tegutsev keskselts, kus toimuvad regulaarsed ja laialdase osavõtuga sündmused. EKSÜ areng on järjepidev ning koostöö välisseltside liikmetega on kasvanud.

EKSÜ koostab iga-aastase tegevuskava, mis lähtub arengukava tegevussuundadest ja mõju hindamisest. Tegevuskava aruanne koos mõõdikutega esitatakse EKSÜ juhatuse poolt igal aastal Üldkogule, kus antakse hinnang, kuidas on toimunud arengukava täitmine ja vajadusel viiakse sisse muudatused tegevustes.

I MISSIOON

Eesti Kultuuriseltside Ühendus valdkondliku keskseltsina on eesti rahvusliku seltsiliikumise eestvedaja ja arendaja, kelle eesmärgiks on väärtustada erinevaid eesti kultuuri kandjaid üle maailma.

II VISIOON

EKSÜ valdkondliku keskseltsina seisab hea seltsiliikumise tervikliku ja süsteemse toimimise eest, arendades koostööd eri osapoolte vahel ja tuues kokku valdkonna arengu seisukohast võtmetähtsusega tegijad, et koordineerida nendevahelist tegevust.

Eesti keele ja kultuuri edasikandmine ja ning koostöö arendamine on suur vastutus ja seda ei saa teha üksi. Seetõttu vajame missioonitundega inimesi ja koostööpartnereid, kes on koostööle orienteeritud ja avatud meelega oma valdkonna eestkõnelejad ja arvamusiidrid.

III VÄÄRTUSED

Eesti keele ja kultuuri edasikandmine ja ning koostöö arendamine on suur vastutus ja seda ei saa teha üksi. Seetõttu vajame missioonitundega inimesi ja koostööpartnereid, kes on koostööle orienteeritud ja avatud meelega oma valdkonna eestkõnelejad ja arvamusiidrid.

Seltsiliikumises osalejad on eesti kultuuri kandjad, mõtestajad ja tutvustajad. Väärtustatud on soov teada, millega tegelevad eesti seltsid üle ilma, otsida omavahelisi koostööpunkte eesti kultuuri hoidmisel ning arendamisel. Peame oluliseks tasakaalu traditsioonide hoidmise ja uuenduslikkuse vahel. Suhtleme noortega tänapäeval viisil ja vahenditega, et ühiskonna kiire arengu juures ei unustataks oma juuri ja identiteeti.

IV EKSÜ JA TEMA STRUKTUUR

EKSÜ on mittetulundusühing. Ühendus on loodud 1997. aastal. EKSÜ liikmeteks saavad olla ainult juriidiliselt registreeritud ühendused, kes ühel või teisel moel osalevad kultuuri valdkonna arendamisel ja osalevad oma tegevusega otseselt või kaudselt eesti kultuuri edendavates tegevustes.

Ühenduse kõrgeim organ on Üldkogu ja liikmed. EKSÜ on katusorganisatsioon, mille liikmed on kultuuriseltsid nii Eestis kui väljaspool Eestit. Üldkogu valib juhatuse iga 3 aasta järel.

Laiemas mõttes võib siiski seltsiliikumise osapoolteks pidada üksikisikud, formaalseid ja mitteformaalseid kooslusi, kogukondi, organisatsioone, asutusi ja institutsioone. Kitsamalt on tegemist süsteemiga, mille moodustavad organisatsioonid, mille tegevus mõjutab eesti kultuuri hetkeseisu ja tulevikuperspektiive Eestis ja ka välismaal.

Jaanuar 2025 seisuga on EKSÜl 55 liikmesseltsi. Nendest 30 tegutsevad Eestimaal ning 25 välisriikides sh Ameerikas 1.

[Liikmete nimekiri:](#)

V HETKEOLUKORD

Tugevused

- EKSÜst on kujunenud ühendav lüli Eesti ja väliseesti liikmesseltside vahel;
- Hoogustunud on liikmete omavaheline suhtlemine ning kogemuste ja info vahetus.
- Välja on kujunenud mitmetasandiline koostöö- ja korraldusvõrgustik nii Eestis kui ka rahvusvahelisel tasandil;
- Seltsiliikumises osalejatel on ühtsustunne ja nad osalevad vabatahtlikena liikumise arendamises ning tegevustes;
- EKSÜ eestvedamisel toimuvad traditsioonilised rahvusvahelised, üleriigilised ja paikkondlikud ühisüritused;

Nõrkused

- EKSÜ tegevused ei ole olnud piisavalt fokusseeritud, puudulik valdkondlik visioon, analüüs ja liikumiseülene tervikpilt;
- Kodumaiste liikmesseltside vähene kaasatus EKSÜ tegemistesse ning võrgustikku
- Välisriikidest on laiemalt haaramata Ameerika manner ning Austraalia;
- Seltsiliikumises pole piisavalt eeskuju pakkuvaid ettevõtmisi ning eestkõnelejaid;

- Avalikkuse teadlikkus EKSÜ tegevusest ja rollist on vähene;
- EKSÜ organisatsioonina on liiga väike, et tegeleda valdkonna kõigi tegevussuundade arendamisega vajalikul määral, ka on riiklik rahastamine aastaid olnud väga piiratud;
- Piisavalt ei ole suudetud kaasata seltsiliikumisse noori, tegevused pole noortele piisavalt atraktiivsed;
- Liikmesseltside vähesed digioskused.

Mõjutavad trendid

- Riikliku kultuuripoliitika arengusuunad, sh seltsiliikumise rahastamine (kahjuks vähene) ja võimalus riiklikult väärtustada seltsiliikumise hoidmist ja edasikandmist;
- Infotehnoloogia jätkuv areng ning erinevate sotsiaalsete võrgustike osakaalu suurenemine ühiskonnas;
- Sotsiaal-kultuurilised muutused, sh vananev rahvastik, immigratsioon ja emigratsioon, muutused kultuuris osalemise ja kultuuritarbimise osas, samuti muutused inimeste väärtushinnangutes.
- Seltsiliikumine noorte seas on laienenud, EKSÜl on vaja leida väljundeid nende aktiivsemaks kaasamiseks
- Linnastumine ja omakultuurist võõrandumine loob olukorra, kus paikkonna traditsioonilisele kultuuriloole ja sellega seotud väärtustele ei pöörata piisavalt

tähelepanu, et tagada jätkusuutlik areng.

- EKSÜle lisaks koondavad seltsiliikumist Eestis veel mitmed ühendused, näiteks Eesti Mitte-tulundusühingute ja Sihtasutuste Liit, liikumine Kodukand jt. Välisseltsidega tegelevad ERAK, INSA, ÜEKN, MTÜ Globaalse Eestlased ning Välisministeerium

VI EKSÜ TEGEVUSE EESMÄRGID

Eesmärk 1: eestlased üle terve maailma hoiavad ja väärtustavad oma keelt ja kultuuri ning aktiivse seltsitegevuse abil annavad seda edasi järgmistele põlvkondadele

Eesmärk 2. Eesti kultuuriseltside tegevuskõikjalmaailmas on avalikkusele nähtava ning seltsid on kujunenud vastutustundlikekes eestkõnelejateks nii seltsillikumise phiskondlike teemade osas

Eesmärk 3: EKSÜ on oma liikmesseltsidele hästitoimiv võrgustlik. Aastaks 2030 on EKSÜ liikmesseltside arv kasvanud 10 %. Tegevus on laienenud ka Austraaliasse ning veelgi rohkem USAsse ja Kanadasse.

VII MEETMED JA VÕTMETEGEVUSED EESMÄRKIDE ELLUVIIMISEKS

Meetmed on oluliste tegevuste kogumid, mis aitavad viia ellu arengukavas püstitatud eesmärgid. Lisaks eesmärkidele ja meetmetele koostatakse nende eesmärkide elluviimiseks terve arengukava perioodil iga-aastane detailne tegevusplaan.

Näitajad:

- EKSÜ liikmete arv nii Eestis kui maailmas
- Seltside poolt initsieeritud sündmuste arv
- Seltitegelaste hulgas on mõjukaid ühiskondlikke eestkõnelejaid, kes suudavad avaldada mõju ühiskonna arengule

Kavandatavad üldised pikaajalised tegevused EKSÜ kontekstis eesmärkide saavutamiseks

- EKSÜ analüüsib valdkonnas tegutsevaid osapooli, selgitab välja koolitusvajadused, kogub tagasisidet, olles oluline koostööpartner riigile. EKSÜ vahendab vajalikku teavet luues, arendades ja hoides ühist inforuumi (kuukiri, koduleht, ühismeedia).
- EKSÜ kodulehe arendamine. EKSÜ rolliks on olla ühiskonnas seltsiliikumise alase teabe vahendaja ning koordineerida koostööpartnerite teabevahetust. Asjatundliku kommunikatsioonistrateegia tulemusena kasvab seltsiliikumise väärtustamine. Teave valdkonnas toimuva kohta on süsteemselt kättesaadav.
- Koostöövõrgustiku ning vabatahtlike võrgustiku arendamine ja tugevdamine, kokkupuutepunktide leidmine ning rollijaotus, pädevate kontaktisikute/ kõneisikute kaasamine/ leidmine. Selleks kutsub EKSÜ regulaarselt kokku ümarlaudu ja töörühmi, leidmaks ühiseid väärtusi ja määratlemaks valupunkte ning nende arutelude tulemusena ühistegevuste kavandamine.
- Kogukondlike algatuste suunamine ja innustamine. Selleks hoogustab EKSÜ oma võrgustiku ja eri koostööpartnerite abil sotsiaalset aktiivsust ja kodanikualgatusi. EKSÜ tunnustab igal aastal valdkonnas tegutsevaid inimesi omalt poolt ja ühtlasi esitab taotlusi teistele olemasolevatele kultuuripreemiatele.
- Valdkonna suursündmus(t)e korraldamine. EKSÜ töötab välja suursündmuste formaate ning korraldab laiemat avalikkust kaasavaid suursündmusi, millel on reaalne ja praktiline väärtus ning mis on seltsiliikumise valdkonnas tegutsejate kohtumispunkt. Vajadusel kasutatakse virtuaalseid platvorme.

- EKSÜ leiab võimalusi rahvusvahelise koostöö laiendamiseks ka USA, Kanada ning Austraalia suunal, mis tõhustaks kultuurivahetust ja arendaks üleilmset eestlust.
- Vabatahtlike võrgustiku pädevuse tõstmine eestkõnelejate tasandile. Lobitöö tegemine, et leida tuge ühiskonna arvamusiidritelt ja poliitikutelt.
- Seltside ajaloopärandi talletamine ning kogumine. Arhiivide töö. Seltsitegevuse dokumenteerimine.
- Seltsiliikumise analüüsimine ja teaduslike uurimuste algatamine.

VIII MÄRKSONAD TEGEVUSKAVADE KOOSTAMISEKS

- Eesti ajaloo, kultuuritegelaste ja seltsidega seotud tähtpäevade tähistamine
- Seltsiteemaliste õppematerjalide koostamine ja väljaandmine
- Valdkonnaga seotud koolituste korraldamine
- Seltside kroonika ja ajaloo koostamine
- Kuukirja väljaandmine elektroonselt
- Liikmete poolt väljaantud trükiste digitaliseerimine
- Teemaatilised saated raadios ja teles
- Avalike sündmuste/ konkursside korraldamine
- Info edastamine üleilmsesse eesti veebi
- Tutvumine seltside tegevusega, külaskäigud, õppevisiidid, kohtumised ühismeedias
- Traditsiooniliste ühisürituste korraldamine ja uute algatamine
- Toimub liikmete/ noorte tunnustamine ja kaasamine (konkursid jm)
- Liikmetevaheliste (rahvusvaheliste) koostöörprojektide koordineerimine / nõustamine

- Töörühmade ellukutsumine oluliste teemadega tegelemiseks
- Teiste rahvakultuuri keskseltside kaasamine EKSÜ ühisüritustele
- Suhtluse arendamine välisest katusorganisatsioonidega
- Suhtluse arendamine teiste Eesti vabaühenduste valdkonnas tegutsevate organisatsioonidega
- Toimub regulaarne EKSÜ tegevuste sisemine hindamine

EKSÜ arengukava juurde kuuluvad iga-aastased tegevuskavad.

Tegevuskavad sisaldavad konkreetseid sündmusi ning täpsemaid mõõdikuid iga aasta lõikes. Arengukava uuendatakse regulaarselt igal aastal, täpsustades vajadusel eesmärgid, indikaatorite sihttasemeid ja meetmeid ning koostades uue detailse tegevuskava